

(savivaldybė, mokykla)

____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____

(vardas ir pavardė)

GEOGRAFIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis
Pagrindinė sesija

2009 m. birželio 11 d.

Trukmė – 2,5 val. (150 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašymo priemonėmis (pieštuku, mėlyna spalva rašančiu parkeriu ar tušinuku), trintuku, matlankiu, liniuote.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais papildomais informacijos šaltiniais.
- Sunkesni žodžiai, pažymėti skaitmenimis, išversti į rusų ir lenkų kalbas.
- Patariame I dalies atsakymus iš pradžių žymėti (rašyti) pieštuku. Įsitikinę, kad tie atsakymai teisingi, pažymėkite juos mėlyna spalva rašančiu rašikliu.
- Atsakymai, pažymėti tik pieštuku arba visai nepažymėti, nevertinami.
- II dalies atsakymų paaiškinimus, jeigu jų reikalaujama, formuluokite glaustai ir aiškiai.
- Jeigu manote, kad klausimas yra klaidingas, jį praleiskite ir atsakykite į kitus. Jeigu klausimas iš tikrųjų klaidingas, jis nebus vertinamas.
- Skaičiavimus atlikite juodraščiui skirtame paskutiniame užduoties lape.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

I dalis 1–20 klausimai	II dalis 21–34 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____

(parašas, vardas ir pavardė)

I dalis

Į kiekvieną iš 1–20 klausimų yra tik po vieną teisingą atsakymą, kuris vertinamas 2 taškais. Pasirinktąjį atsakymą žyminčią raidę apveskite apskritimu, (C).

- Kokia kryptimi keliauja turistai, jeigu Šiaurinę žvaigždę žygio¹ metu jie mato dešinėje?
  - Į rytus.
  - Į pietus.
  - Į pietryčius.
  - Į vakarus.
- Kas periodiškai išsiveržia² iš geizerių?
  - Karštas vanduo ir garai.
  - Dujos ir dulkės.
  - Lava ir dujos.
  - Karštas vanduo ir lava.
- Kur storiausia³ Žemės pluta⁴?
  - Brazilijos plokščiakalnyje⁵.
  - Himalajų kalnuose.
  - Meksikos įlankoje.
  - Amazonės žemumoje.
- Kurio tipo uoliena⁶ yra marmuras?
  - Nuosėdinė⁷.
  - Magminė.
  - Metamorfinė.
  - Vulkaninė.
- Kokia vasara būdinga Viduržemio pajūrio klimato šalyse?
  - Karšta, sausa.
  - Šilta, drėgna.
  - Vėsi, sausa.
  - Vėsi, drėgna.
- Kodėl keliaujant į Australijos šiaurę žemyno klimatas šiltėja⁸?
  - Didėja vandenyno šiltųjų srovių įtaka.
  - Didėja žemyno paviršiaus⁹ aukštis.
  - Šildo didžiulis Azijos žemynas.
  - Didėja Saulės spindulių kritimo kampas¹⁰.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

¹ žygio – wyprawy – похода

² išsiveržia – wydobywa się – извергается

³ storiausia – najgrubsza – наиболее толстая

⁴ pluta – skorupa – кора

⁵ plokščiakalnyje – na płaskowzgórzu, на плоскогорье

⁶ uoliena – skała – горная порода

⁷ nuosėdinė – osadowa – осадочная

⁸ šiltėja – ociepla się – отепляется

⁹ paviršius – powierzchni – поверхности

¹⁰ spindulių kritimo kampas – kąt padania promieni – угол падения лучей

7. Kas sukelia¹ vandenynų ir jūrų sroves?
- A Žemės drebėjimai.
B Pastovūs vėjai.
C Dugno reljefas.
D Mėnulio trauka.
8. Kurioje aukštumoje yra didžiausias ežeringumas?
- A Dzūkų.
B Žemaičių.
C Aukštaičių.
D Švenčionių.
9. Kurias jūras jungia Sueco kanalas?
- A Juodąją ir Viduržemio.
B Viduržemio ir Azovo.
C Azovo ir Raudonąją.
D Raudonąją ir Viduržemio.
10. Kuri tautų kalbos ir kalbų grupės pora yra neteisinga²?
- A Suomių – germanų.
B Čekų – slavų.
C Portugalų – romanų.
D Latvių – baltų.
11. Kuri valstybė neturi sausumos sienų³?
- A Marokas.
B Monakas.
C Mongolija.
D Malta.
12. Kurios religijos išpažinėjų⁴ Tailande yra daugiausia?
- A Islamo.
B Induizmo.
C Budizmo.
D Krikščionybės.
13. Kur naftos telkinių yra daugiausia?
- A Tektoninių lūžių⁵ vietose.
B Kalnų slėniuose.
C Šelfo zonoje⁶.
D Sąnašinėse⁷ salose.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ sukelia – powoduje – вызывает

² neteisinga – nieprawidłowa – неправильная

³ sausumos sienų – granic suchych – границ суши

⁴ išpažinėjų – wyznawców – исповедующих

⁵ tektoninių lūžių – załamań tektonicznych – тектонических разломов

⁶ šelfo zonoje – strefie szelfu – зоне шельфа

⁷ sąnašinėse – napływowych – намывные

14. Kas lėmė¹ ispanų kalbos paplitimą Lotynų Amerikoje?
- A Didieji geografiniai atradimai².
 B Krikščionybės paplitimas³.
 C Nepriklausomų valstybių kūrimasis⁴.
 D Pirmasis pasaulinis karas.
15. Kuri šalis nepriklauso⁵ ekonomiškai stiprių valstybių grupei?
- A Naujoji Zelandija.
 B Malaizija.
 C Kanada.
 D Australija.
16. Kurioje eilutėje išvardytos pagrindinės ekonominės sistemos?
- A Planinė, pereinamoji, mišri, laisvosios rinkos ekonomika.
 B Tradicinė, planinė, pereinamoji.
 C Tradicinio ūkio, laisvosios rinkos, planinė ekonomika.
 D Mišri, laisvosios rinkos, planinė ekonomika.
17. Kuriame ūkio sektoriuje dirbančių žmonių dalis geriausiai atspindi aukštą šalies ekonomikos lygį⁶?
- A Pramonės sektoriuje.
 B Bioprodukcinio ūkio.
 C Paslaugų.
 D Informacijos ir mokslinių tyrimų sektoriuje.
18. Kas sudaro bioprodukcinį ūkį⁷?
- A Žemės ūkis, augalininkystė, gyvulininkystė.
 B Žemės ūkis, miškų ūkis, žvejyba ir žuivivaisa⁸.
 C Augalininkystė, gyvulininkystė, žvejyba.
 D Miškų ūkis, žuivivaisa, gyvulininkystė.

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

¹ lėmė – uwarunkował – определил

² atradimai – odkrycia – открытия

³ paplitimas – rozprzestrzenianie – распространение

⁴ kūrimasis – tworzenie się – создание

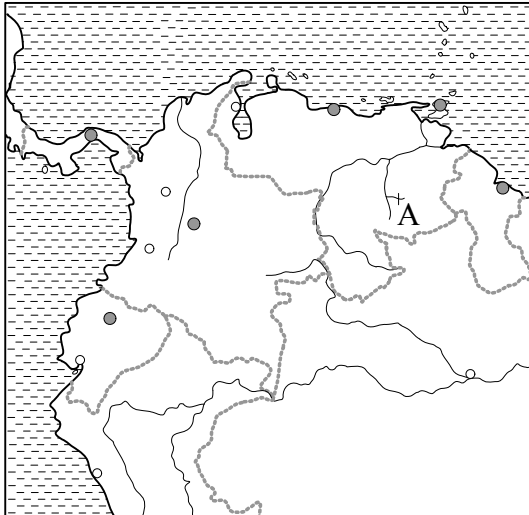
⁵ nepriklauso – nie należy – не принадлежат

⁶ ekonomikos lygį – poziom ekonomiki – уровень экономики

⁷ bioprodukcinį ūkį – gospodarstwo bioprodukcijne – хозяйство биопродукции

⁸ žuivivaisa – hodowla ryb – рыбководство

19. Kurioje valstybėje yra aukščiausias pasaulyje Anhelio krioklys?

- A Gvianoje.
- B Brazilijoje.
- C Venesueloje.
- D Kolumbijoje.

20. Kiekvienas pasaulio miestas turi savo įžymių: architektūros statinių, paminklų, bokštų ir kt. Kurio miesto įžymybės matyti šiuose paveikslėliuose?

- A Londono.
- B Paryžiaus.
- C Romos.
- D Berlyno.

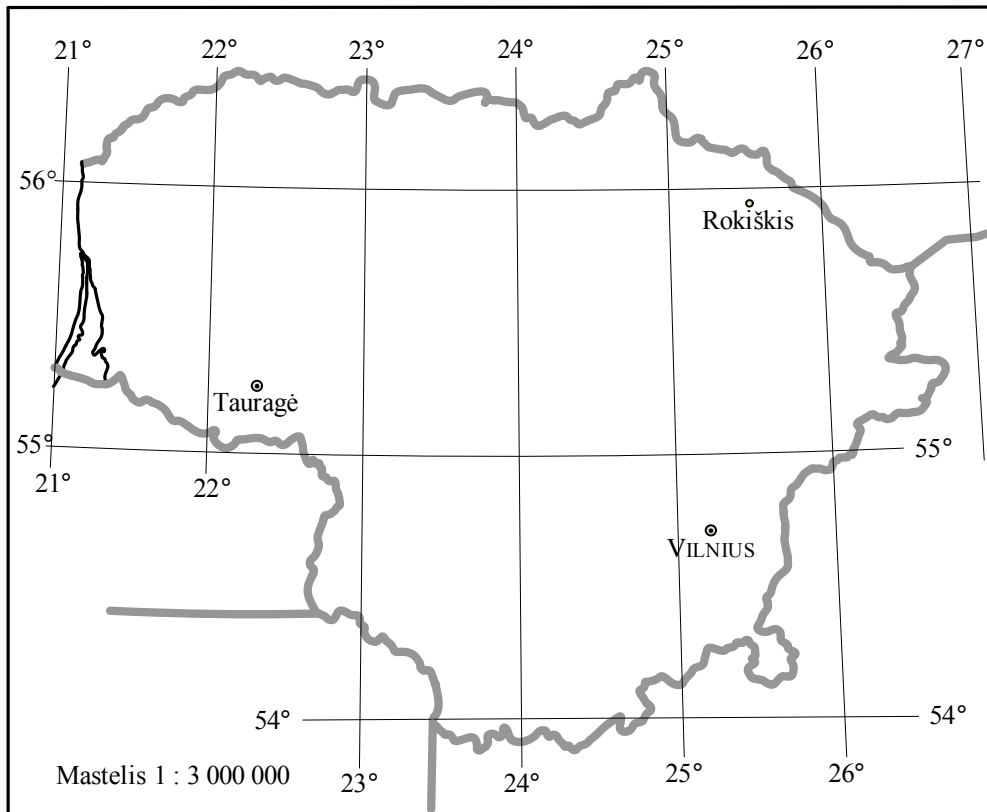
Čia rašo vertintojai

I II III

I DALIES (1–20 KLAUSIMŲ) TAŠKŲ SUMA

II dalis

21.

1. Koks atstumas¹ kilometrais nuo Tauragės iki Rokiškio?

.....
(1 taškas)

2. Kokia kryptimi² tenka važiuoti iš Tauragės į Vilnių?

.....
(1 taškas)

3. Koks azimutas iš Rokiškio į Tauragę?

.....
(1 taškas)

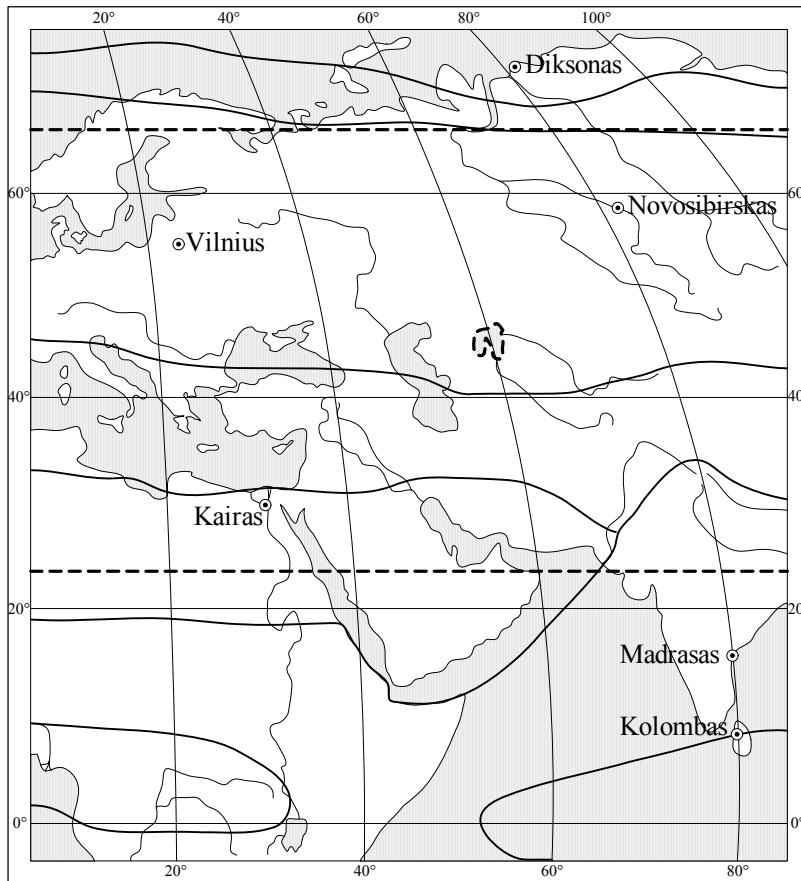
Čia rašo vertintojai		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

21 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ atstumas – odległość – расстояние

² kryptimi – kierunku – направлении

22.

1. Iš tarptautinio Vilniaus oro uosto į Kairą skrenda lėktuvas. Kurias klimato juostas kirs¹ lėktuvas?

1. ....
2. ....
3. ....

(3 taškai)

2. Beveik ties 80° r. ilg. yra šie miestai: Diksonas (73° š. pl.), Novosibirskas (55° š. pl.), Madrasas (13° š. pl.), Kolombas (7° š. pl.). Kuriame mieste birželio mėnesį diena yra ilgesnė²?

.....

Kodėl? Nuo ko tai priklauso?

.....
 .....
 .....

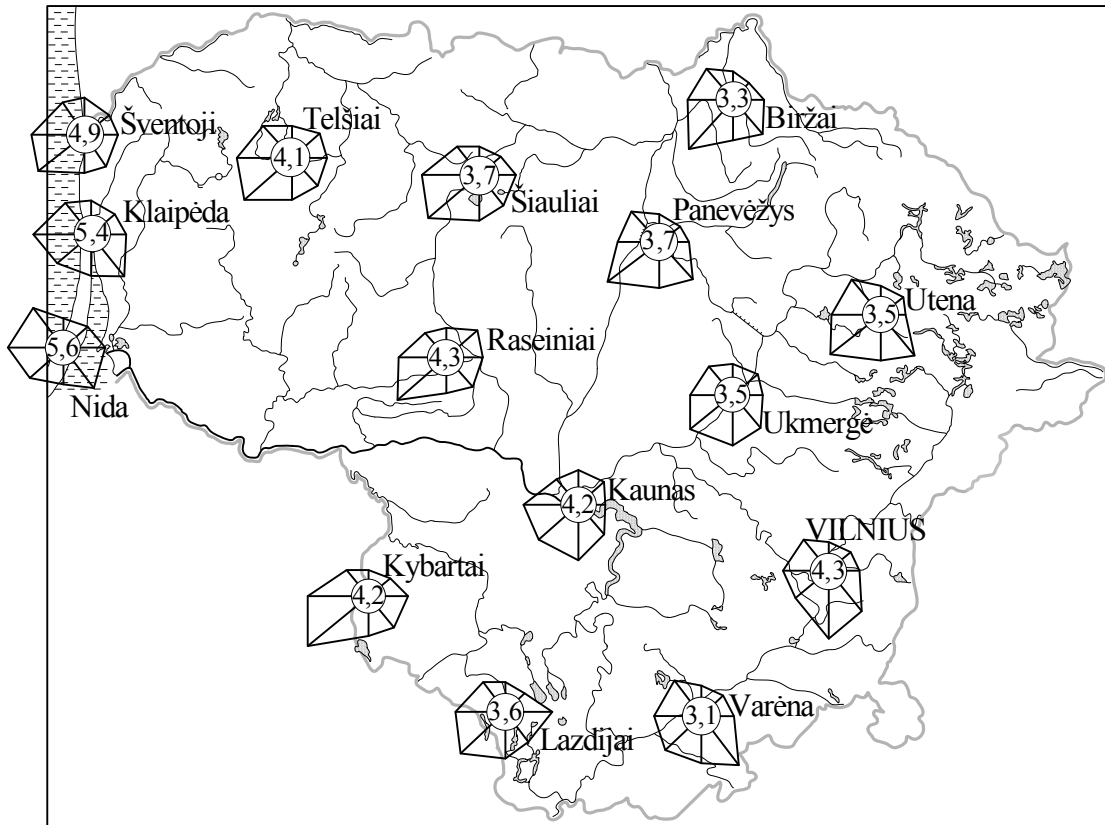
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

22 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ kirs – przetnie – пересечет
² ilgesnė – dłuższy – длиннее

23.

1. Remdamiesi metinių vėjų rožių¹ kartoschema, nustatykite Telšiuose ir Varėnoje vyraujančių vėjų kryptį ir vidutinį metinį vėjo greitį.

Vietovės	Vyraujančių vėjų kryptis	Vidutinis vėjo greitis (m/s)
Telšiai		
Varėna		

(4 taškai)

2. Palyginkite Telšiuose ir Varėnoje vyraujančių vėjų stiprumą² ir nurodykite skirtumų³ priežastis.

Telšiai .....

.....

.....

.....

Varėna .....

.....

.....

.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai

I II III

23 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

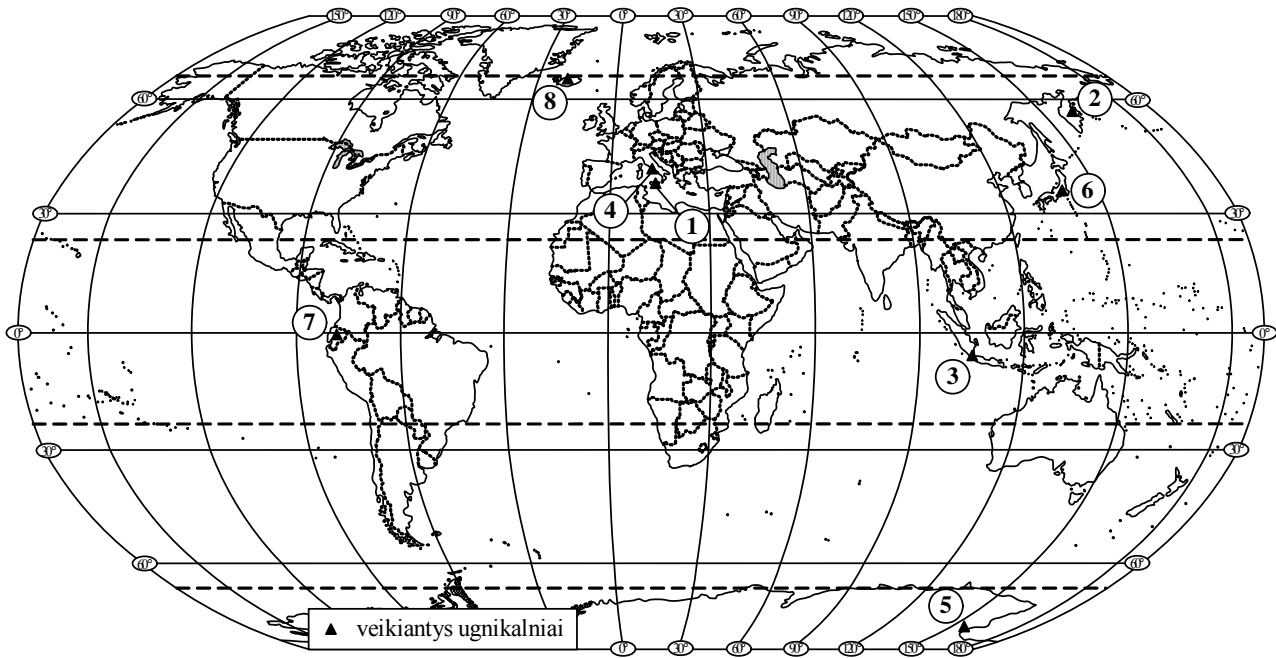
--	--	--

¹ metinių vėjo rožių – róż wiatrów rocznych – годовых роз ветров

² stiprumą – silę – силу

³ skirtumų – różnic – разницы

24.

1. Pasaulio žemėlapyje skaitmenimis pažymėti veikiantys ugnikalniai¹. Prie atitinkamų² skaitmenų įrašykite 3 ugnikalnių pavadinimus.

1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....

(3 taškai)

2. Kuriame žemyne nėra veikiančių ugnikalnių?

.....
 Kodėl? .....
 .....
 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

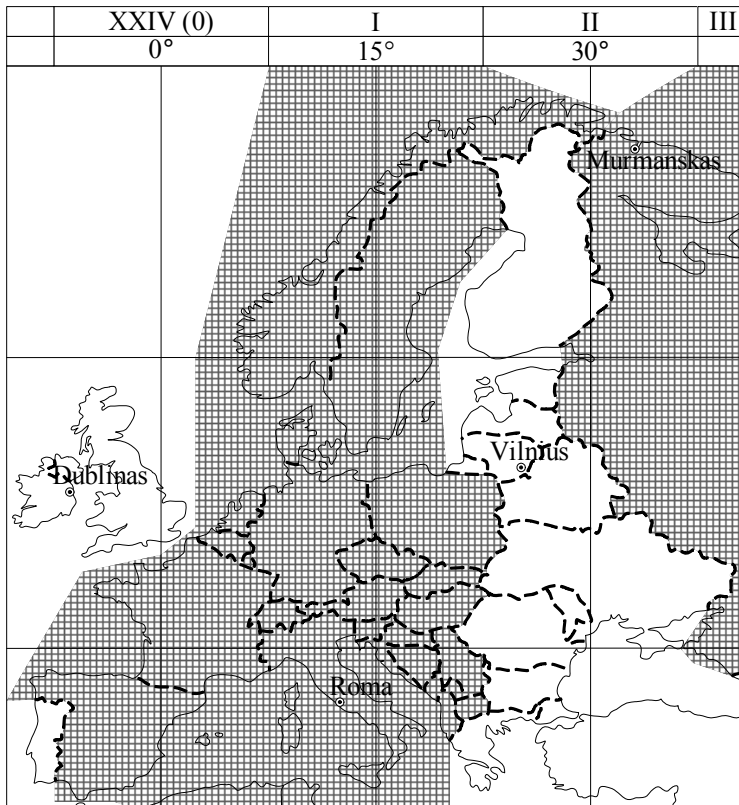
24 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

--	--	--

¹ veikiantys ugnikalniai – wulkany czynne – действующие вулканы

² atitinkamų – odpowiednich – соответствующих

25.

1. Kodėl laiko juostų ribos¹ daugelyje vietų nukrypsta² nuo dienovidinių³?

.....
 .....
 .....

(1 taškas)

2. Naudodamiesi kartoschema, nurodykite 3 valstybes, kurios yra toje pačioje⁴ laiko juostoje kaip ir Bulgarija.

1. ....
 2. ....
 3. ....

(3 taškai)

3. Kai Lietuvoje vidurdienis (12 val.), laikrodžiai rodo:

Dubline .....
 Murmanske .....
 Romoje .....

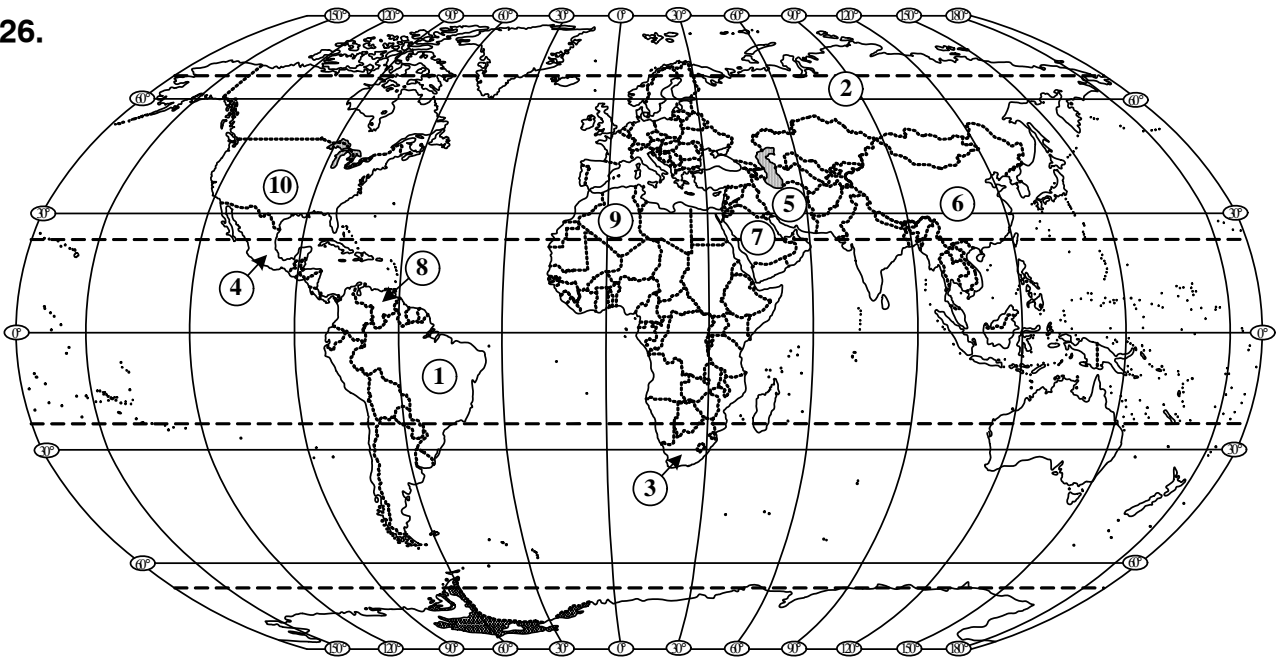
(3 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

25 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ ribos – granice – границы
² nukrypsta – odchylają się – отклоняются
³ dienovidinių – południków – меридианов
⁴ toje pačioje – w tym samym – в той самой

26.

1. Pasaulio politiniame žemėlapyje skaitmenimis (1–10) pažymėtos kai kurios valstybės, išgaunančios¹ naftą. Prie atitinkamų skaitmenų įrašykite 4 valstybes, kurios naftos išgauna daugiausia pasaulyje.

1.	6. ....
2.	7. ....
3.	8. ....
4.	9. ....
5.	10. ....

(4 taškai)

2. Kuo nafta kaip kuras pranašesnė² už akmens anglis?

.....
 .....
 .....

(1 taškas)

3. Kokį pavojų aplinkai kelia:

a) naftos gavyba .....
 .....
 .....

b) naftos gabenimas³ .....
 .....
 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai

I	II	III
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

26 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

.....	.....	.....
-------	-------	-------

¹ išgaunančios – wydobywających – добывающие

² pranašesnė – ma przewagę – превосходит

³ gabenimas – dostarczenie – транспортировка

27.

1. Kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos kai kurios Lietuvos tekstilės pramonės ir su ja susijusios¹ įmonės. Lentelėje ties akcinės bendrovės pavadinimu įrašykite miestą (bendrovės vietą), nurodykite gaminamą produkciją.

Skaitmuo kartoschemoje	AB pavadinimas	Miestas (bendrovės vieta)	Gaminama produkcija
1	UAB „Linai“		
2	AB „Kilimai“		
3	AB „Audėjas“		
4		Utena	

(8 taškai)

Čia rašo vertintojai

I II III

27 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

¹ susijusios – związane – СВЯЗАНЫ

28.

1. Pateikite neatsinaujinančių¹ energijos išteklių² 4 pavyzdžius.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

(4 taškai)

2. Pateikite atsinaujinančių³ energijos išteklių 4 pavyzdžius.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

(4 taškai)

3. Kodėl vis dažniau naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai?
(Nurodykite 2 priežastis.)

1. ....
.....
.....
2. ....
.....
.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

28 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA			
-------------------------------	--	--	--

¹ neatsinaujinančių – nie odnawiających się – не обновляющихся

² išteklių – zasobów – ресурсов

³ atsinaujinančių – odnawiających się – обновляющихся

29. Apibūdinkite didžiausią Lietuvos upę Nemuną.

1. Kurio vandenyno baseinui priklauso?

.....

(1 taškas)

2. Kur prasideda Nemunas (ištaka)?

.....

(1 taškas)

3. Kur įteka?

.....

*(1 taškas)*4. Kokie yra didžiausi dešinieji intakai¹ (nurodykite 4 didžiausius intakus)?

.....

*(4 taškai)*5. Kokie Lietuvos miestai – savivaldybių centrai įsikūrę² prie Nemuno (nurodykite 3 miestus)?

.....

.....

(3 taškai)

6. Kokie regioniniai parkai yra prie šios upės (nurodykite 2 regioninius parkus)?

.....

.....

(2 taškai)

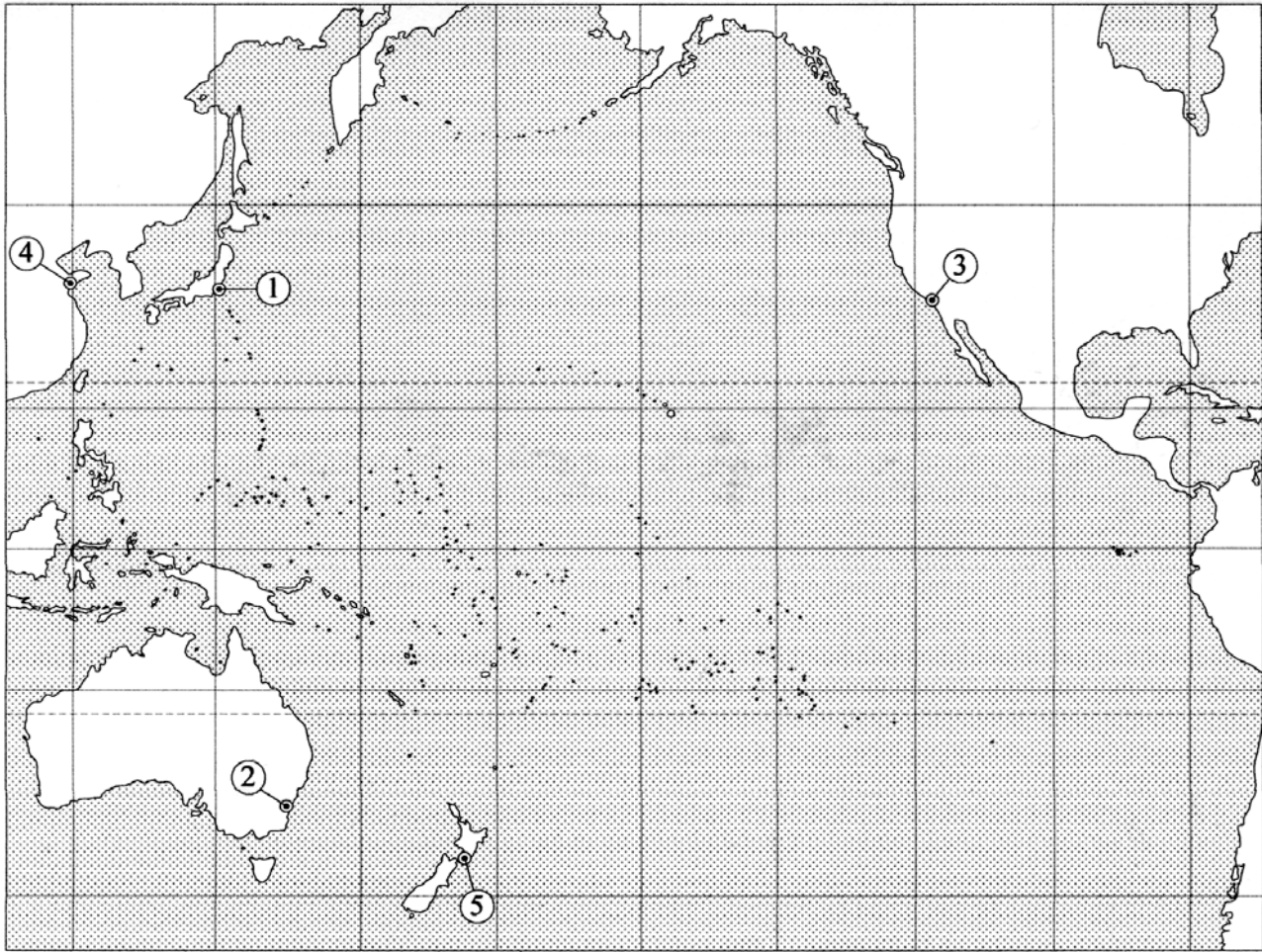
Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

29 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

_____	_____	_____
-------	-------	-------

¹ dešinieji intakai – правые притоки² įsikūrę – położone – расположенные

30.

1. Kartoschemoje raide A pažymėkite šio vandenyno giliausios įdubos¹ vietą.
(1 taškas)

2. Kokios kilmės salos išsidėsčiusios² šiame vandenyne?

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

(3 taškai)

3. Kartoschemoje raide B pažymėkite salyną³, kuriame žuvo keliautojas F. Magelanas.

(1 taškas)

4. Kurie uostai pažymėti skaitmenimis? Įvardykite 2 uostus.

- 1. .... 4. ....
- 2. .... 5. ....
- 3. ....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

30 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

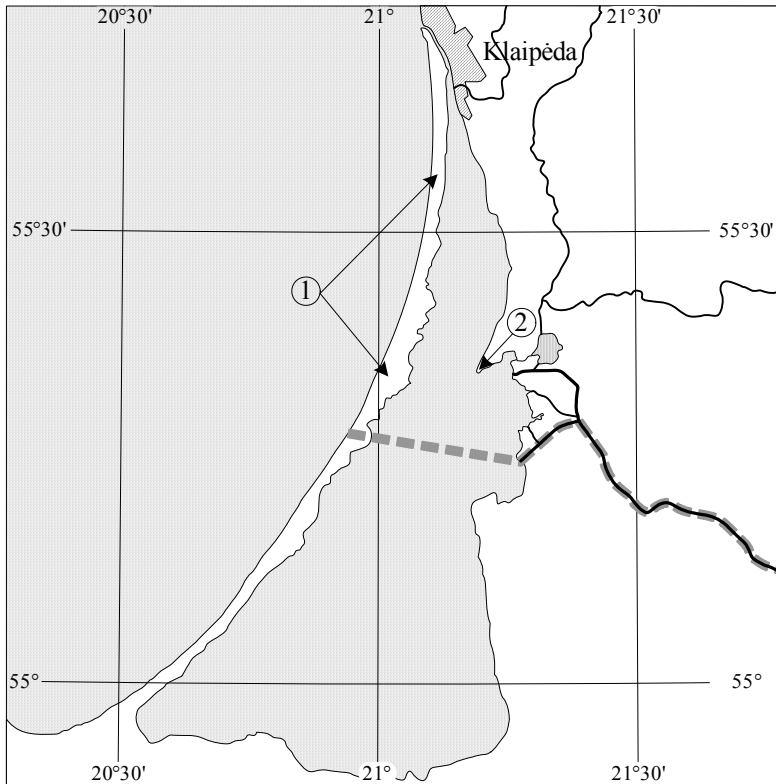
--	--	--

¹ įdubos – rowu – желоба

² išsidėsčiusios – ро́ло́жоне – расположенные

³ salyną – архипелаг – архипелаг, группа островов

31.

1. Kuo Klaipėda svarbi¹ Lietuvai?

.....
 .....
 .....
 .....

(1 taškas)

2. Su kokiomis problemomis susiduria² aplinkosaugininkai³ teritorijoje, kuri žemėlapyje pažymėta skaitmeniu 1? (Nurodykite 2 problemas.)

1. ....
 .....
 2. ....
 .....

(2 taškai)

3. Koks geografinis objektas žemėlapyje pažymėtas skaitmeniu 2?

.....
 Kuo jis žymus⁴?
 .....
 .....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

31 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

.....	.....	.....
-------	-------	-------

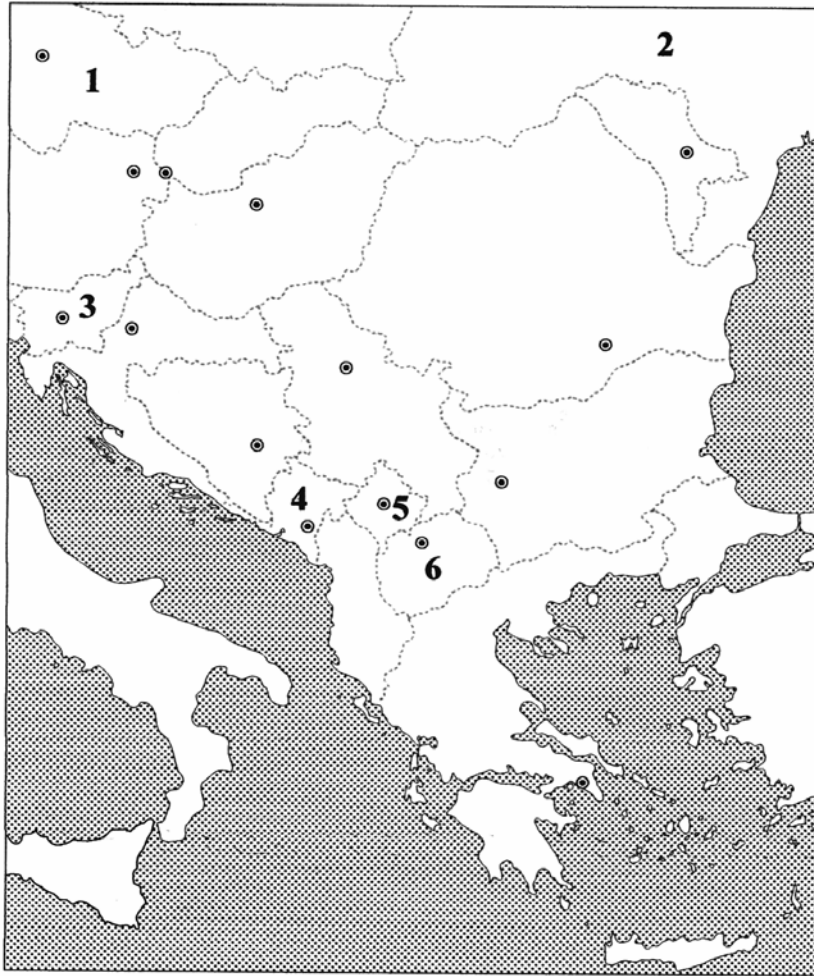
¹ svarbi – važna – важная

² susiduria – borykają się – сталкиваются

³ aplinkosaugininkai – ochrona środowiska – защитники окружающей среды

⁴ žymus – znaczący – значительный

32.

1. Kokie pokyčiai¹ įvyko Europos politiniame žemėlapyje XX a. pab.– XXI a. pr.? Kartoschemoje skaitmenimis pažymėtos kai kurios valstybės, politiniame žemėlapyje atsiradusios² po 1990 metų. Įvardykite jas.

1. .... 4. ....
 2. .... 5. ....
 3. .... 6. ....

(6 taškai)

2. Kurios valstybės, atsiradusios Europos politiniame žemėlapyje, nepažymėtos³ kartoschemoje skaitmenimis? Nurodykite 5 valstybes.

1. .... 4. ....
 2. .... 5. ....
 3. ....

(5 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

32 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA

--	--	--

¹ pokyčiai – zmiany – перемены

² atsiradusios – zaistniały – появившиеся

³ nepažymėtos – niezaznaczone – необозначенные

33. Užbaikite sakinius apie Braziliją.

1. Brazilija pagal plotą ir gyventojų skaičių yra viena iš ..... Lotynų Amerikos valstybių.
2. .... kalba yra Brazilijos valstybinė kalba.
3. Dauguma gyventojų išpažįsta¹ .....
4. Šalyje yra daug didelių uostų, vienas iš jų – .....
5. Svarbiausia žemės ūkio šaka yra .....

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

(5 taškai)

33 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA**34. Išrinkite teisingus ir neteisingus teiginius. Jų numerius įrašykite į lentelės apskritimus.**

1. Mažėjant geografinėi platumai, žemėja oro temperatūra.
2. Kriokliai dėl vandens erozijos traukiasi² žemupio³ link.
3. Europos krantus skalaujančiuose vandenynuose ir jūrose nėra koralinės kilmės salų.
4. Musonai yra sezoniniai vėjai.
5. Lietuva Europoje pirmauja pagal gintaro gavybą.
6. Danijos teritorijos didesnė dalis yra žemyne, o sostinė – saloje.
7. Čilėje yra vieni iš didžiausių pasaulyje vario telkinių.
8. Silezija – Vokietijos sritis, turtinga akmens anglių.
9. Rezervatuose tik iš dalies ribojama⁴ žmogaus ūkinė veikla.

Teisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐
Neteisingas teiginys	☐	☐	☐	☐	☐

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____

(9 taškai)

34 KLAUSIMO TAŠKŲ SUMA**II DALIES (21–34 KLAUSIMŲ) TAŠKŲ SUMA**¹ išpažįsta – wznaje – исповедуют² traukiasi – odstupują – отступают³ žemupio – dołu rzeki – низовья⁴ iš dalies ribojama – częściowo ograniczona – от части ограничена

JUODRAŠTIS